

zákonu povolán k tomu, by rozhodoval o správnosti usnesení soudu poručenského. Pravoplatný výrok poručenského soudu jest nezvratitelným podkladem přípustnosti pořadu práva nejen pro účastníky, nýbrž i pro soud procesní.

Na konec nebude od místa, zaujmouti stanovisko ještě k jedné otázce, jež z různých stran byla nadhována. Vysloven totiž názor, že, zahájen-li spor, aniž bylo by zde formálního a pravoplatného usnesení po rozumu § 16 I. dílčí novely, bude na místě přerušení sporu do doby, dokud nebude zjednán tento formální podklad přípustnosti pořadu práva. K tomuž názoru přidati se nelze. Civilnímu řádu soudnímu venkoncem neznámo jest přerušení rozepře pro pendenci praejudiciální otázky v řízení mimosporném (Ott, Rechtsfürsorgeverfahren, str. 165, Klein, Vorlesungen, str. 77). Není-li zde formálního podkladu pro přípustnost pořadu práva, jest sporné řízení nepřipustným a cesta, jakou v tomto případě jest se bráti soudu procesnímu, jest v civilním soudním řádě přesně vyznačena.

Plenární usnesení nejvyššího soudu ze dne 27. října 1920. Pres. 1019/20.

Dr. Pekárek.

Maximální ceny nejsou sazbami po rozumu § 1059 obč. zák.

Obchodník mlékem K. koupil od rolníka P. krávu za cenu tržnovou, převyšující daleko maximální cenu; koupě stala se v měsíci listopadu 1918.

K žalobě K.-ově na zaplacení přeplatku zastavil soud prvě stolice řízení pro nepřipustnost pořadu právního vzhledem k ustanovení § 1059 obč. zák., podle něhož náleží rozhodování úřadům politickým.

Soud stolice druhé změnil usnesení soudce prvého v ten způsob, že se námitka nepřipustnosti pořadu práva odmítá.

Důvody: Ustanovení § 1059 obč. zák. týká se zboží, pro které úředně byla určena pevná sazba, jež překročena býti nesmí, za kterou ale prodáno býti musí, tak na příklad v lékárnách jest povinností prodávajícího lékárníka kupujícímu požadované léky prodávat a při tom úředně stanovené sazby léků přesně dodržovati. Takovými sazbami nejsou však maximální ceny, jež následkem poměrů válečných z důvodů hospodářských přechodně na mnohé potřeby byly uvaleny. Stanovením maximálních cen není nikdo ještě vázán, že koupěchtivému prodávajícímu musí — prodávající jest jen v případě skutečného prodeje vázán,

že stanovenou maximální cenu překročiti nesmí. V tom spočívá rozdíl mezi sazbou (taxa) podle § 1059 obč. zák. a maximální cenou, o kterou jde. Ustanovení § 1059 obč. zák. nelze ve sporném případě použítí a jest proto k projednání věci u soudu zahájené soud také příslušným.

Nejvyšší soud dovolacímu rekursu nevyhověl, připojiv k důvodům soudu rekursního: Nárok vyvozovaný z ustanovení § 1059 obč. zák. jest nárokem soukromoprávním, ježto vyvěrá ze střetnutí se soukromého zájmu jednoho jedince se soukromým zájmem jedince druhého. Dle zásady § 1. i. n. patřilo by rozhodování o tomto nároku řádným soudům. Prikazuje-li se tudíž rozhodování to v § 1059 obč. zák. úřadům politickým, jest v tomto směru předpis § 1059 předpisem výjimečným, jež nutno vykládati přesně, aniž by bylo přípustno rozšiřovati jeho účinnost na jiné snad podobné případy. Meze působnosti § 1059 obč. zák. podávají se z jeho doslovu, poněvadž výraz »sazba« jest výrazem pevně vyhraněného smyslu a dosahu. Výrazem tím míní se úředně stanovená, číselně nepohyblivá, nahoru a dolů přesně vymezená úplata za zboží nebo pracovní úkony. Dalším podstatným znakem sazby jest na jedné straně právo, za pevně určenou úplatu zboží neb úkon požadovati, na druhé straně povinnost, za tuto určitou úplatu zboží prodati neb úkon předsevzítí. Že tato posléz uvedená náležitost patří k pojmu sazby, plyne ze zákonodárného důvodu, jenž vedl k vydání sazeb míněných v § 1059 obč. zák. Sazbami prolomena pro některé výmínečné případy zásada volnosti stran při ujednání ceny tržové. Důvody pro toto ochromení smluvní volnosti byly dílem rázu fiskálního (při monopolu tabákovém a solním), dílem rázu zdravotně policejního (na př. při sazbě lékárnické), dílem rázu sociálně politického (na př. předměty nejnutnějších potřeb denní výživy dle § 51 živnost. řádu). Přirozeně bylo dosažení účelu, jemuž úředně stanovené sazby měly sloužiti, myslitelným jen tehda, byla-li zde zároveň povinnost za stanovené ceny prodati. A právě tohoto podstatného znaku nelze všeobecně seznati při maximálních cenách vyvolaných poměry válečnými a nelze tohoto znaku přiznati zejména koupi, o kterou se jedná v této rozepři. Jest arciž pravda, že určité kruhy (na př. veřejné prodejny, živnostníci a obchodníci v drobném) byly povinny, nejen maximální ceny dodržovati, nýbrž i pohotové zboží za jiných dalších podmínek za maximální ceny prodati a lze připustiti, že v těchto případech maximální ceny byly zároveň sazbami ve smyslu § 1059 obč. zák. Naproti tomu pro výrobu prvotní a obchod ve velkém měly maximální ceny pouze ten význam, že

za vyšší ceny prodávati se nesmělo, nezavazovaly však velko-průmysl, velkoobchod a prvotní výrobu k tomu, že by se vůbec prodati musilo. Ovšem bylo i zde nepřímé nucení k prodeji potud, že pohotovité zboží bylo po případě pro prodej v drobném zabaveno. Tím však maximální ceny nestaly se pro řečené kruhy osob sazbami v užším slova smyslu, poněvadž povinnost prodávati nepostihla prvotního výrobce atd., nýbrž prodejnu, pro niž bylo zboží zabaveno, a mezi prvním výrobcem a spotřebitelem nedošlo vůbec k poměru smluvnímu.

V tomto případě šlo o koupi krávy od rolníka, tedy prvotního výrobce, jenž vůbec nebyl povinen, aby dobytče nějakému soukromníku prodával.

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 12. srpna 1919 č. j. R. I. 323/19.

Dr. Grešl.

Předpis § 1497 obč. z. platí nejen o lhůtách promlčecích, ale i o lhůtách propadných. Lhůta jest dodržena jen tehdy, byla-li žaloba podána u soudu příslušného.

Dle podacího razítka okresního soudu v Ú. došla žaloba do podatelny tohoto soudu dne 29. července 1919. Tvrdí-li dovolatel přes to, že žalobu podal u řečeného soudu dne 28. července 1919 (tedy v poslední den lhůty), lze tomu rozuměti tak, že tento den byla podána žaloba na poštu. Při tomto, arcí velice blahovolném výkladu stavu věci, byla ovšem žaloba u lidového soudu podána včas, poněvadž dle § 5 zákona o lidových soudech ze dne 28. května 1919, č. 299 sb. z. a nař., doba poštovní dopravy se do propadlé šestinedělní lhůty nečítá. Než přes to právem odmítly obě předchozí stolice žalobu jako opožděnou. K zachování lhůty jakož i k přerušení uplynutí lhůty stačí ovšem, že žaloba byla na soudě podána (§ 232 odst. 1 c. ř. s.). Předpokládá se však, že žaloba byla podána na soudě příslušném, aťsi ostatně byl soud příslušným po samém zákonu, anebo stal se příslušným následkem toho, že bez námítky věc projednal. Vznese-li žaloba na soud nepřislušný a tímto odmítnuta pravoplatně pro nepřislušnost, není podáním žaloby spor zahájen a nepřivodí se účinky vytčené v § 232 c. ř. s. Zákon ustanovuje o promlčení výslovně, že považuje se za nepřerušené, byla-li žaloba pravoplatným výrokem prohlášena za nemístnou (unstatthaft) § 1497 obč. z. Tímto výrokem míní se zajisté nejen výrok o věcné neopodstatněnosti, nýbrž i procesuální nepřipust-